

ΠΑΤΡΟΚΛΕΙΑ

ΡΑΨΩΔΙΑ Π 684–867: Η ΑΡΙΣΤΕΙΑ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΚΛΟΥ

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

- 1<sup>η</sup> : στ.684–697: Η επέλαση του Πατρόκλου ως τα τείχη της Τροίας και τα σχόλια του Ομήρου
- 2<sup>η</sup>: στ.698–709: Η αναχαίτιση του Πατρόκλου από τον Απόλλωνα
- 3<sup>η</sup>:στ.710–725: Η προτροπή του Φοίβου προς τον Έκτορα για επίθεση
- 4<sup>η</sup>: στ.726–732: Ο Έκτορας και ο Κεβριόνης στη μάχη
- 5<sup>η</sup>: στ.733–743: Ο θάνατος του Κεβριόνη από τον Πάτροκλο
- 6<sup>η</sup>: στ.744–750: Η θριαμβολογία του Πατρόκλου
- 7<sup>η</sup>: στ.751–754: Η προσπάθεια σκύλευσης του Κεβριόνη από τον Πάτροκλο
- 8<sup>η</sup>: στ.755–763: Η μάχη του Πατρόκλου και του Έκτορα πάνω από τον Κεβριόνη
- 9<sup>η</sup>: στ.764–776: Μάχη Τρώων και αχαιών πάνω από τον Κεβριόνη
- 10<sup>η</sup> στ.777–782: Η νίκη των Αχαιών και η σκύλευση του Κεβριόνη
- 11<sup>η</sup> : στ.783–785: Η αριστεία του Πατρόκλου
- 12<sup>η</sup> :στ.786–804:Ο αφοπλισμός του Πατρόκλου από τον Απόλλωνα
- 13<sup>η</sup>:στ.805–817:Ο τραυματισμός του Πατρόκλου από τον Εύφορβο
- 14<sup>η</sup> :στ.818–829:Η επίθεση του Έκτορα στον Πάτροκλο
- 15<sup>η</sup>: στ.830–842:Η έπαρση του Έκτορα
- 16<sup>η</sup> :στ.843–857:Τα τελευταία λόγια και το ξεψύχισμα του Πατρόκλου
- 17<sup>η</sup>:στ.858–867: Η απάντηση του Έκτορα και η επίθεση του στον Αυτομέδοντα.

ΤΥΠΙΚΟ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ(=διάκριση στη μάχη) ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΚΛΟΥ

- Σκοτώνει πολλούς αντιπάλους σε κάθε επίθεσή του (694–696, 784–785)
- Επιτίθεται στον πιο ισχυρό από τους αντιπάλους του, τον Έκτορα, αν και πετυχαίνει τελικά τον Κεβριόνη.
- Συμβάλλει στην σκύλευση του Κεβριόνη

-Η δράση του προβάλλεται με παραστατικές πλατιές και μη παρομοιώσεις:751-754, 755-761, 786, 823-829

-Χρησιμοποιείται και μάλιστα δύο φορές(στ.702-711 και 783-788) η τεχνική της «αποτυχημένης απόπειρας»(ένας ήρωας χιμάει τρεις φορές και την τέταρτη αναχαιτίζεται από κάποιον θεό) όταν ο ήρωας βρίσκεται στην κορύφωση της αριστείας του.

#### ΑΠΟΣΤΡΟΦΗ ΠΟΙΗΤΗ

Είναι το ρητορικό σχήμα κατά το οποίο ο ομιλητής (Όμηρος) διακόπτει τη ροή του λόγου του και στρέφεται σε ένα πρόσωπο και του απευθύνει το λόγο μιλώντας σε β' πρόσωπο. Σε αυτή την ενότητα ο ποιητής χρησιμοποιεί αυτό το σχήμα στους στίχους: 692-693,707,744,754,787,812,843. Με τον τρόπο αυτό δηλώνεται η συμπάθεια του Ομήρου για τον Πάτροκλο αλλά και η συναισθηματική του φόρτιση λόγω του επικείμενου θανάτου του.

790-804: Η αποδυνάμωση και το ξεγύμνωμα του Πατρόκλου από το Φοίβο δημιουργεί τις κατάλληλες προϋποθέσεις που θα οδηγήσουν στο τέλος του ήρωα.

#### ΕΙΡΩΝΕΙΑ ΕΠΙΚΗ ΚΑΙ ΜΗ

-Με τη σημερινή σημασία του όρου, ειρωνεία συναντάμε στα λόγια του Πατρόκλου προς τον Κεβριόνη που τον παρομοιάζει με δύτη(746-750). Επίσης στα ατιμωτικά λόγια του Έκτορα προς τον Πάτροκλο ότι θα τον δώσει στα όρνια να τον φάνε.(836)

-Επική ειρωνεία: Στίχος 837:.....  
Στίχοι 839-842:.....  
Στίχοι 860-861:.....

### ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ

Το απόσπασμα είναι γεμάτο εικόνες μάχης που το κύριο χαρακτηριστικό τους είναι ο ρεαλισμός που τις διακρίνει. Αυτό σημαίνει ότι παρουσιάζουν με ανατριχιαστικές συχνά λεπτομέρειες πιστά και αντικειμενικά την πραγματικότητα.

Σημαντικό ρόλο παίζει και η απλή παρομοίωση «*ωσάν θεός*»(786). Η παρομοίωση του Πατρόκλου με θεό δείχνει από τη μία την δύναμη και την αξία του και από την άλλη δικαιολογεί την επέμβαση του θεού Φοίβου.

**ΤΥΠΙΚΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ:** στίχοι: 695–696: τα εννέα θύματα του Πατρόκλου, στ.702–703,784–785

**ΝΟΜΟΣ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ :** 849–850

### ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

**ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ:** παθιασμένος πολεμιστής, ορμητικός, ακούραστος, παντοδύναμος, μαχητικός ακόμα και την ώρα που ψυχορραγεί

**ΕΚΤΟΡΑΣ:** αλαζόνας , με έπαρση, αδιαφορεί για τους κανόνες πολεμικής δεοντολογίας όταν σκοτώνει έναν άοπλο και πληγωμένο άντρα, πικρόχολος, ειρωνικός, ασεβής, υβριστικός.

**ΡΟΛΟΣ ΦΟΙΒΟΥ:** Παρεμβαίνει αποφασιστικά στα ανθρώπινα πράγματα, με τρόπο που μπορεί να θεωρηθεί άδικος και ανήθικος. Είναι ο κύριος υπεύθυνος του θανάτου του Πατρόκλου, πράγμα που δίνει και ιδιαίτερη αξία στον νεκρό. Μπορούμε να θεωρήσουμε την επέμβασή του ως θεϊκή τιμωρία για την ύβρη που έδειξε ο Πάτροκλος υπερεκτιμώντας τις δυνάμεις του και παρακούοντας τις εντολές του Αχιλλέα, αλλά και του ίδιου του Απόλλωνα στους στίχους 707–708.

Ο Φοίβος εμφανίζεται στους ανθρώπους και με τους τρεις τρόπους: **επιφάνεια** (706–709), **ενανθρώπιση** (716–720) και **αθέατη θεϊκή επέμβαση**(789–790)

**ΑΛΛΑ ΣΧΟΛΙΑ:**

**688–691: Ιδεολογικό στοιχείο:** Ο Δίας ορίζει τη ζωή των ανθρώπων. Αυτό θα το δούμε και πιο κάτω στην περίπτωση του Φοίβου που επεμβαίνει και προκαλεί το θάνατο του Πατρόκλου.

**686–691:** Ο Θάνατος του Πατρόκλου έρχεται ως αποτέλεσμα δύο αιτίων: Της βουλής του Δία και της ευθύνης του ίδιου καθώς παράκουσε τις εντολές του Αχιλλέα.

**790–829:** Ο θάνατος του Πατρόκλου είναι αποτέλεσμα 3 χτυπημάτων. Αρχικά ο Φοίβος τον χτυπά ύπουλα και του αφαιρεί το κράνος, το δόρυ, την ασπίδα και το θώρακα, αφήνοντάς τον έτσι εντελώς απροστάτευτο. Μετά τον λογχίζει ο Εύφορβος, ο οποίος φεύγει αμέσως από τη μάχη δειλιάζοντας μπροστά στον χτυπημένο Πάτροκλο και έρχεται τρίτος ο Έκτορας να τον λογχίσει στην κοιλιά και να τον αποτελειώσει. Αμέσως τότε πάγωσαν όλοι οι Αχαιοί δείχνοντας έτσι τη σημασία της απώλειάς του αλλά και το μέγεθος της ανδρείας του.

**833–834:** Ο Έκτορας ενώ μιλάει για τον εαυτό του χρησιμοποιεί το γ' πρόσωπο και μετά το αλλάζει σε α' πρόσωπο. Αυτό δίνει ποικιλία στο κείμενο αλλά τονίζει και την έπαρση του ήρωα.

**852–854: Ιδεολογικό στοιχείο :** Οι αρχαίοι πίστευαν πως οι μελλοθάνατοι έχουν προφητικές ικανότητες.

**855–857: Ιδεολογικό στοιχείο:** Οι αρχαίοι πίστευαν πως η ψυχή είναι αιώνια και ζει στον Άδη.

### **ΕΡΓΑΣΙΕΣ**

1. Να συμπληρωθούν τα κενά:

**ΠΡΟΣΗΜΑΝΣΕΙΣ-ΠΡΟΙΔΕΑΣΜΟΙ- ΠΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑ**

-686-687:.....  
-701:.....  
-707-709:.....  
-787:.....  
-799-800:.....  
-852: .....

2. ΝΑ ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΤΕ 4 ΕΙΚΟΝΕΣ ΣΤΟ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΚΑΙ ΝΑ ΤΙΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΕΤΕ

3. ΝΑ ΑΝΑΛΥΣΕΤΕ ΤΙΣ ΔΙΕΞΟΔΙΚΕΣ ΠΑΡΟΜΟΙΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΟΣ

Αναφορικό μέρος (στίχοι -εικόνα)

Δεικτικό μέρος (στίχοι - εικόνα)

Κοινός όρος:

Συνδεδετική λέξη:

Ρόλος της παρομοίωσης: